

MELIKA SALIHBEG BOSNAWI

SVILEN GAJTAN

PIŠI–BRIŠI PERFORMANCE

IZJAVA / STATEMENT

Bismi `Illâh

Raznim predziđima usprkos, u sve su se europske jezike uvukla tri arapska korijena: ظ م ن, *n ž m*, koja svojim metatezama tvore glagolske oblike i njihove imenice za različite poretke vlasti i ideologije, opisujuć, također, i Subjekt i Objekt umjetničkog performance–a kojem ovdje nazočite.

Osnovna značenja glagola ن ظ م, *nažama i nižâm* glase: nizati (bisere na konac), kititi, resiti. Zatim: redati riječi u stihove, i pjesmu. I, napokon: utvrđivati sustav i ustav, uređivati državu, zasnivati režim, postrojavati vojsku... Narodnim jezikom rečeno, stavljati ljude pod konac, zajedno sa njihovim mišljenjem, sviješću i savješću, ili im, u protivnom, slijedi "svilen gajtan" oko vrata, kako se u Bosni, simbolički i ottomansko/tradicijski, opisuje odmazda protiv neuvezanih.

Ovaj bliskoistočni (sve inkriminiraniji) jezik (na kojem je objavljena i posljednja, također sve

inkriminiranija, Božja knjiga – *Qur'ân*) učinio je da se iz gornjih korjenova *n* ž *m* ispletu tri, ovdje za nas ključne, imenice:

Nâžim, ناضم, označava pjesnika koji reda rime u svoju poeziju, rečenice u prozu..., ukratko pisca, al' i govornika, te priređivača, primjerice, performance–a, kao u ovom slučaju.

Nažžâm, نوظام (bogatiji za udvojeno ž) imenuje onog koji niže bisere na konac, tj. draguljara, al i stihoklepca, dok imenica

Nižâm, نظام, označava najprije tanahne entitete: nisku, konac, jato, roj. Potom nešto grublje, mada prividno nematerijalne: pravilo, odredbu, propis, ustrojstvo, stegu, metod, uređenje... I napokon (avaj!) najgrublji entitet: režim. Koji, uplićući svoj konac (pod koji podovodi svoje podanike) s koncem draguljarâ, suče svilen gajtan oko vrata pjesnikâ, pisaca, performerâ... koji odbijaju biti usukani.

MEHA – NIZAM

najopćiji je metod uvezivanja ljudi, misli, svijesti i pod/s/a/vjesti, suština kojeg se replicira u svim nizamima koji slijede:

KOMU – NIZAM

SATA – NIZAM

ŠOVI – NIZAM

REVIZIO – NIZAM

SECESIO – NIZAM

SELEKCIO – NIZAM

MODER – NIZAM

ŠAMA – NIZAM

CIO – NIZAM

CI – NIZAM

MAKIAVELLIA – NIZAM

KRETE – NIZAM

PAPA – NIZAM

MO – NIZAM

AMERIKA – NIZAM

HEGEMO – NIZAM

IRA – NIZAM

HOMOGE – NIZAM

BALKA – NIZAM

PAGA – NIZAM

Rečeni poreci uspijevaju zahvaljujuć, poglavito, ljudskim slabostima, koje i same utemeljuju svoje nizame, kao što su:

OPORTU – NIZAM

HEDO – NIZAM

te navada da se ono što možda i krene sretno, preobrazi u tragični:

DEMO – krrrrr – NIZAM

i njegov alter-ego

ILUZIO – NIZAM

ali ne ovaj, umjetnički! Iz straha da se sve boje sasma ne pomiješaju, bili smo skoro spremni propustit donje nizame:

EKSPRESIO – NIZAM

IMPRESIO – NIZAM

pa čak i, Autorici posebno drag, mada se i on, ko i svi drugi, zna itekako izopačit, teloško-filozofski (i oboma pripadni, etički i estetski):

PERFEKCIO – NIZAM

Sa stajališta Vječnosti, svi poredani i nedoredani nizami (koje, molim, dopisujte na ovu listu, kao što su to, pri današnjoj izvedbi uradili Alma, Matea i Dževdet!) smjenjuju se istom i još većom brzinom od ove s kojom ih vaša Performerka piše i briše; na vaše oči.

Da će se pri kraju Vremena izgubit s dnevnog svjetla Svijeta gornje ratničko šarenilo nizama, a ostvarit ako Bog da savršen kolorit jednog (čija bi grožnja svilenim gajtanom bila *contradictio in adjecto*, naime

HUMA – NIZAM

Božije je, a ne ljudsko, obećanje i milosrđe. Jer ovaj je sustav generički ušao u Povijest tek kad je Stvoritelj nebesa i zemlje, Svom prvom stvoru, Čovjeku, آدم, Âdamu/Adamu, pridružio njegovu Ženu, حواء, Ĥawwu/Evu. Bogom obdarenu umjetnicu, ne samo produžetka ljudske vrste, već i njezine ljudskosti, huma/nizacije, انسانية, *insanîyâh*.

Ali, avaj! s njom, Feminom, *insânah*, انسانة, vremenom, bahn u naše živote, da ne može bit grublji, i ovaj u/stroj:

FEMI – NIZAM

koji žustro štroji muške *animuse* i njihove nizame, al' bi da uškopi i sve nježne, ženske, *anime*, koje drukčije misle. Uz njeg, nekako sasma prirodno, prianja i, posvema neprirodan, nizam, literarnog imena:

URANIA – NIZAM

Jer, odlučan da is/trijebi, kako neistomišljenike, tako i svaku rodnu – pa i fizičku – razliku, naš vrli Feminizam, postajuć režimom *non plus ultra*, beslovesno *maskulinizira* sve žene, i, posljedično, *feminizira* sve muškarce, u ime svete jednakosti spolova. E kako, na kraju krajeva, više niko ni sa kim nebi morao da opći, jer može imat svoj vlastiti, svakovrsni:

ONA – NIZAM

S kojim bi, s vremenom, snatre možda i gornji *quasi*-svemirci, nestao i *Homo sapiens*, i njegov primarno muški, dakle demodirani:

HUMA – NIZAM

Oboje, i Ljudsko biće i Mudrost, i uškopljeni, i uštrojeni, i demonizirani, i onda z/brisani s lijepog lica Majke Gea-e, ovako:

UMA – NIZAM

MA – NIZAM

A – NIZAM

NIZAM

IZAM

ZAM

AM

M

Pa vi onda krivite Boga za takav

K R A J

(Ovdje sad treba prizvat maštu, e da bi se zamislila, gluha, i nijema, Praznina!)

P.S.

Ako pogledate dobro, oko vrata vaše Performerke već se steže *qâtil*-gajtan svilenim

rukama njezinih s/rođnica. Možda zato što za ovaj dio svoga piši–briši performance–a, ona nije, bar iz opreza, pripremila, veći, i grublji, suđer (ili gestu).

Sarajevo, 23. 03. 2013.